C/2024/7209

10.12.2024

P10_TA(2024)0006

Námitka vůči prováděcímu aktu: maximální limity reziduí pro karbendazim a thiofanát-methyl

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. září 2024 o návrhu nařízení Komise, kterým se mění přílohy II, III a V nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, pokud jde o maximální limity reziduí pro benomyl, karbendazim a thiofanát-methyl v některých produktech a na jejich povrchu (D089819/05 – 2024/2758(RPS))

(C/2024/7209)

Evropský parlament,

— s ohledem na návrh nařízení Komise, kterým se mění přílohy II, III a V nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, pokud jde o maximální limity reziduí pro benomyl, karbendazim a thiofanát-methyl v některých produktech a na jejich povrchu (D089819/05),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a o změně směrnice Rady 91/414/EHS ([1]), a zejména na čl. 14 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS ([2]), a zejména na čl. 4 odst. 1 a čl. 4 odst. 2 první pododstavec písm. a) a body 3.6.2, 3.6.4 a 3.6.5 přílohy II,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin ([3]), a zejména na čl. 5 odst. 1 uvedeného nařízení,

— s ohledem na články 11, 13, 168 a 191 Smlouvy o fungování Evropské unie,

— s ohledem na odůvodněné stanovisko Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) ze dne 5. července 2021, zveřejněné dne 23. srpna 2021 ([4]),

— s ohledem na aktualizované odůvodněné stanovisko úřadu EFSA ze dne 10. ledna 2024, zveřejněné dne 20. února 2024 ([5]),

— s ohledem na závěry recenzního řízení pro pesticidy, které schválil úřad EFSA dne 30. dubna 2010 a které byly zveřejněny dne 12. května 2010 ([6]),

— s ohledem na závěry recenzního řízení pro pesticidy, které schválil úřad EFSA dne 8. prosince 2017 a které byly zveřejněny dne 17. ledna 2018 ([7]),

([1]) Úř. věst. L 70, 16.3.2005, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1.
([3]) Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1.
([4]) EFSA reasoned opinion on the toxicological properties and maximum residue levels (MRLs) for the benzimidazole substances carbendazim and thiophanate-methyl, EFSA Journal 2021;19(8):e06773, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6773.
([5]) EFSA updated reasoned opinion on the toxicological properties and maximum residue levels (MRLs) for the benzimidazole substances carbendazim and thiophanate-methyl, EFSA Journal 2024;22(2):e8569, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8569.
([6]) EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance carbendazim, EFSA Journal 2010;8(5):1598, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1598.
([7]) EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance thiophanate-methyl; EFSA Journal 2018;16(1):e05133, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5133.

— s ohledem na prohlášení úřadu EFSA ze dne 27. března 2024, zveřejněné dne 13. května 2024 ([8]),

— s ohledem na stanovisko přijaté Výborem pro posuzování rizik Evropské agentury pro chemické látky dne 5. prosince 2019 ([9]),

— s ohledem na čl. 5a odst. 3 písm. b) a čl. 5a odst. 5 rozhodnutí Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi ([10]),

— s ohledem na čl. 115 odst. 2 a 3 a odst. 4 písm. c) jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

A. vzhledem k tomu, že jedním z hlavních požadavků, které zazněly během protestů zemědělců v první polovině roku 2024, bylo spravedlivé a rovné zacházení s produkty dováženými ze třetích zemí, které by se měly řídit stejnými normami jako produkty vyrobené v Unii;

B. vzhledem k tomu, že pokud by byl návrh nařízení Komise přijat, bylo by možné do Unie nadále dovážet produkty, které nesplňují normy, jimiž se musí řídit zemědělci v Unii;

C. vzhledem k tomu, že taková situace by zemědělce v Unii konkurenčně znevýhodňovala;

D. vzhledem k tomu, že platnost schválení účinné látky karbendazim skončila dne 30. listopadu 2014 a že nebyla předložena žádost o obnovení jejího schválení;

E. vzhledem k tomu, že karbendazim splňuje kritéria pro klasifikaci jako mutagen kategorie 1B a jako toxický pro reprodukci kategorie 1B v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ([11]) a dvě kritéria pro perzistentní, bioakumulativní a toxické látky (P a T) v souladu s bodem 3.7.2 přílohy II nařízení (ES) č. 1107/2009;

F. vzhledem k tomu, že karbendazim je rovněž klasifikován podle nařízení (ES) č. 1272/2008 jako vysoce toxický pro vodní organismy, je vysoce toxický pro vodní organismy s dlouhodobými účinky a může způsobit alergickou kožní reakci;

G. vzhledem k tomu, že je tudíž vhodné zrušit stávající maximální limity reziduí (MLR) stanovené pro karbendazim v příloze II nařízení (ES) č. 396/2005 v souladu s čl. 14 odst. 1 písm. a) a článkem 17 uvedeného nařízení;

H. vzhledem k tomu, že ve svém návrhu nařízení však Komise na základě odůvodněného stanoviska úřadu EFSA ze dne 5. července 2021 navrhuje pro účely dovozu zachovat pro použití u citronů, kyselých lajmů, mandarinek a proskurníku jedlého / ibišku jedlého / okry / bamie u karbendazimu MLR založené na přípustných odchylkách pro dovoz nad mezí stanovitelnosti;

I. vzhledem k tomu, že ve svém návrhu nařízení Komise navrhuje zachovat u citronů, kyselých lajmů a mandarinek MLR založené na přípustných odchylkách pro dovoz na stávajících úrovních 0,7 mg/kg a u proskurníku jedlého / ibišku jedlého / okry / bamie stanovit v souladu se stanoviskem úřadu EFSA novou úroveň MLR v hodnotě 1,5 mg/kg;

J. vzhledem k tomu, že schválení účinné látky thiofanát-methyl nebylo dne 15. října 2020 obnoveno, poté co žadatel žádost o obnovení schválení stáhl;

K. vzhledem k tomu, že thiofanát-methyl splňuje kritéria pro klasifikaci jako mutagen kategorie 2 a látky toxické pro reprodukci kategorie 2 v souladu s nařízením (ES) č. 1272/2008 ([12]);

([8]) EFSA statement on the assessment of quality of data available to EFSA to derive the health-based guidance values for carbendazim, EFSA Journal 2024;22(5):e8756, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8756.

([9]) RAC opinion proposing harmonised classification and labelling at EU level of carbendazim (ISO); methyl benzimidazol-2-ylcarbamate; https://www.echa.europa.eu/documents/10162/5eb9760e-6c73-7f2c-1226-98d92ed847d1

([10]) Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

([11]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (Úř. věst. L 353, 31.12.2008, s. 1).

([12]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (Úř. věst. L 353, 31.12.2008, s. 1).

L. vzhledem k tomu, že úřad EFSA ve svém aktualizovaném odůvodněném stanovisku ze dne 10. ledna 2024 označil thiofanát-methyl za endokrinní disruptor (druh T) relevantní pro člověka podle vědeckých kritérií pro určení vlastností vyvolávajících narušení činnosti endokrinního systému stanovených nařízením Komise (EU) 2018/605 ([13]);

M. vzhledem k tomu, že karbendazim je významným rostlinným metabolitem thiofanát-methylu;

N. vzhledem k tomu, že v závěrech úřadu EFSA o vzájemném přezkumu pesticidů ze dne 8. prosince 2017 se uvádí, že kvůli klastogennímu potenciálu thiofanát-methylu nelze odvodit toxikologické referenční hodnoty k provedení posouzení rizik pro spotřebitele a obsluhu;

O. vzhledem k tomu, že v roce 2024 snížila Komise MLR pro thiakloprid, účinnou látku klasifikovanou jako toxická pro reprodukci kategorie 1B, na příslušnou mez stanovitelnosti, přičemž uvedla, že „do doby, než úřad dokončí dodatečné posouzení rizik [týkající se endokrinních účinků], a vzhledem k dostupným relevantním informacím, pokud jde o potenciálně škodlivé účinky na lidské zdraví, je vhodné MLR [pro tyto produkty] dočasně snížit“ ([14]);

P. vzhledem k tomu, že je tudíž vhodné zrušit stávající MLR stanovené pro thiofanát-methyl v příloze II nařízení (ES) č. 396/2005 v souladu s čl. 14 odst. 1 písm. a) a článkem 17 uvedeného nařízení;

Q. vzhledem k tomu, že v návrhu nařízení Komise však Komise na základě odůvodněného stanoviska úřadu EFSA ze dne 5. července 2021 navrhuje pro účely dovozu zachovat MLR založené na přípustných odchylkách pro dovoz pro thiofanát-methyl nad mezí stanovitelnosti pro použití u kyselých lajmů a proskurníku jedlého / ibišku jedlého / okry / bamie; vzhledem k tomu, že MLR pro thiofanát-methyl u kyselých lajmů je stanoven na 6 mg/kg, což je 600násobek meze stanovitelnosti;

R. vzhledem k tomu, že bod 5 odůvodnění nařízení (ES) č. 396/2005 stanoví, že přítomnost reziduí by neměla dosahovat úrovně představující nepřijatelné riziko pro člověka a případně pro zvířata;

S. vzhledem k tomu, že čl. 4 odst. 2 první pododstavec písm. a) nařízení (ES) č. 1107/2009 stanoví, že rezidua přípravků na ochranu rostlin nesmí mít škodlivý účinek na lidské zdraví, včetně zdraví zranitelných skupin, nebo na zdraví zvířat, s přihlédnutím ke známým kumulativním a synergickým účinkům; vzhledem k tomu, že bod 3.6.2 přílohy II uvedeného nařízení stanoví, že účinná látka, která je v souladu s nařízením (ES) č. 1272/2008 klasifikována jako mutagen kategorie 1A nebo 1B, se neschválí; vzhledem k tomu, že bod 3.6.4 této přílohy stanoví, že účinná látka, která je v souladu s nařízením (ES) č. 1272/2008 klasifikována jako toxická pro reprodukci kategorie 1A nebo 1B, se neschválí, pokud „rezidua dotyčné účinné látky […] v potravinách a krmivech překročí standardní hodnotu stanovenou v souladu s čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 396/2005“; vzhledem k tomu, že bod 3.6.5 této přílohy stanoví, že účinná látka, která má vlastnosti vyvolávající narušení činnosti endokrinního systému, se neschválí, pokud „rezidua dotyčné účinné látky […] v potravinách a krmivech překročí standardní hodnotu stanovenou v souladu s čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 396/2005“; vzhledem k tomu, že čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 396/2005 stanoví standardní hodnotu 0,01 mg/kg;

T. vzhledem k tomu, že čl. 3 odst. 2 písm. g) nařízení (ES) č. 396/2005 stanoví, že přípustnou odchylkou pro dovoz se rozumí MLR stanovený pro dovezené produkty, pokud „použití účinné látky v přípravku na ochranu rostlin není na daném produktu ve Společenství povoleno z důvodů jiných, než jsou důvody veřejného zdraví pro konkrétní produkt nebo konkrétní použití“; vzhledem k tomu, že karbendazim tato kritéria nesplňuje, neboť v důsledku své klasifikace jako mutagenní kategorie 1B a toxický pro reprodukci kategorie 1B již nemůže být v Unii schválen; vzhledem k tomu, že thiofanát-methyl tato kritéria také nesplňuje, jelikož byl podle vědeckých kritérií pro určení vlastností vyvolávajících narušení činnosti endokrinního systému stanovených nařízením (EU) 2018/605 označen za endokrinní disruptor (druh T) relevantní pro člověka;

U. vzhledem k tomu, že čl. 5 odst. 1 nařízení (ES) č. 178/2002 stanoví, že potravinové právo má sledovat jeden nebo více obecných cílů vysoké úrovně ochrany lidského života a zdraví a ochrany zájmů spotřebitelů, včetně poctivého jednání v obchodu s potravinami, a popřípadě zohledňovat ochranu zdraví a dobré životní podmínky zvířat, zdraví rostlin a ochranu životního prostředí;

([13]) Nařízení Komise (EU) 2018/605 ze dne 19. dubna 2018, kterým se mění příloha II nařízení (ES) č. 1107/2009 a stanoví se vědecká kritéria pro určení vlastností vyvolávajících narušení činnosti endokrinního systému (Úř. věst. L 101, 20.4.2018, s. 33).

([14]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=cs

V. vzhledem k tomu, že Komise ve svém sdělení ze dne 20. května 2020 nazvaném „Strategie ‚od zemědělce ke spotřebiteli' pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy" ([15]) oznámila, že „EU bude podporovat globální transformaci směrem k udržitelným zemědělsko-potravinářským systémům v souladu s cíli této strategie a cíli udržitelného rozvoje" a že „EU může sehrát zásadní úlohu tím, že v této strategii vymezí celosvětové standardy"; vzhledem k tomu, že Komise v této strategii výslovně uvedla, že „udržitelnější potravinový systém EU vyžaduje i udržitelnější postupy našich obchodních partnerů. S cílem podpořit postupný přechod k používání bezpečnějších přípravků na ochranu rostlin zváží EU v souladu s pravidly WTO a na základě posouzení rizik přezkum přípustných odchylek pro dovoz látek, které splňují kritéria pro schválení a představují vysokou míru rizika pro lidské zdraví";

W. vzhledem k tomu, že Komise musí chránit životní prostředí a evropské občany na základě dostupných vědeckých informací a že má k zajištění vysoké úrovně ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí uplatňovat povinnosti a právní možnosti, které stanoví nařízení (ES) č. 396/2005 a nařízení (ES) č. 178/2002;

X. vzhledem k tomu, že navrhované MLR zdraví občanů v Evropě nechrání, a jsou proto v rozporu s nařízeními (ES) č. 396/2005 a (ES) č. 178/2002;

Y. vzhledem k tomu, že pro účinné látky, které nejsou v Unii schváleny z důvodu obav o ohrožení zdraví, by MLR neměly být stanovovány; vzhledem k tomu, že by proto neměly být stanoveny žádné přípustné odchylky pro dovoz pro thiofanát-methyl, neboť je označen za endokrinní disruptor, ani pro karbendazim, neboť je klasifikován jako mutagenní kategorie 1B a toxický pro reprodukci kategorie 1B;

Z. vzhledem k tomu, že praxe stanovování vysokých MLR podporuje dvojí standard mezi zemědělci v Unii a zemědělci ve třetích zemích, neboť zemědělci ze zemí mimo Unii mohou dotčené potraviny nadále pěstovat za použití karbendazimu a thiofanát-methylu a vyvážet je do Unie, což zemědělce v Unii znevýhodňuje v hospodářské soutěži; vzhledem k tomu, že používání těchto pesticidů také ohrožuje zdraví pracovníků v zemědělství, zdraví obyvatel obecně a životní prostředí v producentských zemích;

1. zamítá přijetí návrhu nařízení Komise;

2. domnívá se, že návrh nařízení Rady není v souladu s cílem a obsahem nařízení (ES) č. 396/2005 a nařízení (ES) č. 178/2002 ani s nařízením (ES) č. 1107/2009, včetně bodů 3.6.2, 3.6.4 a 3.6.5 přílohy II tohoto nařízení;

3. vyzývá Komisi, aby vzala návrh nařízení zpět a předložila výboru nový návrh;

4. vyzývá Komisi, aby výboru předložila nový návrh nařízení, kterým se sníží všechny MLR pro karbendazim a thiofanát-methyl na příslušnou mez stanovitelnosti pro všechna použití, a aby zamítla veškeré žádosti o přípustné odchylky pro dovoz;

5. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států.

([15]) COM(2020)0381.